

УДК 342.9

В. В. Крикун

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри правоохоронної діяльності та поліцейстики

факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРИНЦИПИ ЗАХИСТУ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. Досягнення мети захисту об'єктів критичної інфраструктури, виконання відповідних завдань у цій сфері, в цілому діяльність суб'єктів даних суспільних відносин повинні здійснюватися у відповідності до наперед визначених сталих орієнтирів або ж керівних, непорушних засадах. У фахових джерелах такі орієнтири або ж засади прийнято позначати як принципи діяльності відповідних суб'єктів або принципи функціонування відповідних суспільних інституцій. У зв'язку з чим убачається актуальним питання про поняття та зміст принципів захисту об'єктів критичної інфраструктури в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання про поняття, зміст, мету та значення адміністративно-правового регулювання будь-яких інституцій досліджували в своїх працях такі вчені, як О.М. Бандурка, О.І. Безпалова, Д.С. Бірюков, М.І. Іншин, А.М. Колодій, С.І. Кондратов, П.С. Лотіков, О.Ф. Скакун, О.М. Суходолі, В.Б. Пчелін, Д.А. Шевченко й інші. Незважаючи на велику кількість наукових напрацювань, вони стосуються або загальних положень адміністративно-правового регулювання або тих сфер суспільного життя, які не пов'язані з представленою тематикою. Проте на сьогоднішній день відсутні комплексні дослідження адміністративно-правового регулювання захисту об'єктів критичної інфраструктури в Україні взагалі та принципів такого захисту зокрема.

Постановка завдання. Метою статті є здійснення аналізу наукових підходів до трактування категорії «принципи», а також визначення та характеристика принципів захисту об'єктів критичної інфраструктури в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вчені-правознавці, досліджуючи юридичну природу категорії «принципи», вказують на її значні історичні коріння. Зокрема, як свідчить її етимологічний аналіз, вона походить від латинської мови від слова «*principium*», що означає основні, найзагальніші, вихідні положення, засоби, правила, що визначають природу та соціальну сутність явища, його спрямованість і найсуттєвіші властивості [1, с. 17]. На фундаментальність даної категорії вказує й її семантичний сенс: основне вихідне положення якої-небудь наукової системи, теорії, ідеологічного напрямку; переконання, норма, правило, яким керується хто-небудь у житті, пове-

дінці; особливість, покладена в основу створення або здійснення чого-небудь, спосіб створення або здійснення чогось [2, с. 1125]. Тобто, як свідчить етимологія та семантика категорії «принцип», нею прийнято позначати основи, вихідні начала певної діяльності, що в повній мірі, з урахуванням деяких особливостей, буде співпадати й з її розумінням в юриспруденції.

Визначення сутності принципів відповідної діяльності, в тому числі пов'язаної із захистом об'єктів критичної інфраструктури, встановлення особливостей дії окремих з них у межах відповідних суспільних відносин, має одне з першорядних значень в контексті її пізнання. Говорячи про сутність категорії «принципи» в аспекті їх правової природи, слід навести розуміння її ознак. При цьому вважаємо доволі вдалий перелік ознак принципів права, що був запропонований О. Ф. Скакун у підручнику «Теорія держави і права». На думку вченої, до ознак принципів права слід віднести наступні: мають вищий рівень абстрагованості від регульованих відносин, звільнені від конкретики та подробиць; розчиняються в безлічі норм, пронизуючи усю правову матерію, виводяться із неї; виступають як загальне мірило поведінки, не вказуючи права та обов'язки; не мають способів регулювання, їх провідним елементом є повинність (те, що повинно бути), яка безпосередньо відображає існуючу в конкретному суспільстві систему цінностей та обґрунтовується нею; є стрижнем усієї системи права, додають праву логічності, послідовності, збалансованості; виступають відправним началом при вирішенні конкретних юридичних справ, особливо при застосуванні аналогії закону в разі наявності прогалів у законодавстві; є позитивним зобов'язанням і як таке набувають якостей особливого рівня права, що постає над рівнем норм, визначають їх ціннісну орієнтацію (спрямованість) [3, с. 221–222]. У наведених вище ознаках принципів права вважаємо доволі вдало підкреслено найбільш важливі характеристики даного явища, що відрізняють його від схожих правових категорій як то правило поведінки, правові засади, норми тощо.

У цілому вчені-правознавці при визначенні сутності категорії «принцип» одностайні в своїх позиціях. Деякі відмінності при визначенні сутності даного правового явища звичайно можуть

зустрічатися на сторінках наукової літератури, що, в першу чергу, пов'язано із використанням його до відповідного різновиду суспільних відносин. В якості прикладу визначення досліджуваної категорії слід навести наступні: основа, своєрідний базис здійснення певної діяльності, саме вони визначають загальну спрямованість, характер і зміст такої діяльності [4, с. 71]; основні засади, вихідні ідеї, що характеризуються універсальністю, загальною значущістю, вищою імперативністю та відображають суттєві положення теорії, вчення, науки, системи внутрішнього та міжнародного права, політичної, державної чи громадської організації [5, с. 110–111]; система нормативно закріплених стійких і постійних ідей, що мають об'єктивно-суб'єктивний, фундаментальний та основний характер, що відображають сутність права [6, с. 1015]; керівні ідеї (засади), які закріплені в нормах або виводяться з них і є такими, що характеризують зміст права й напрями його подальшого розвитку [7, с. 55]; керівна ідея, базове та визначально перше положення, основне правило поведінки, центральне поняття, основа системи [8, с. 74–75].

З урахуванням вищенаведених позицій під принципами захисту об'єктів критичної інфраструктури слід розуміти нормативно закріплену сукупність керівних і непорушних засад, на основі яких функціонують суспільні відносини з приводу забезпечення захисту об'єктів критичної інфраструктури. Зазначимо, що наведене визначення сутності принципів захисту об'єктів критичної інфраструктури передбачає, що їх окремий перелік повинен бути закріплений у положеннях відповідного нормативно-правового акта. При цьому таке зауваження характерне й для мети та завдань захисту об'єктів критичної інфраструктури. Однак, враховуючи особливості нормативно-правової регламентації даної сфери суспільних відносин, відсутність базового акта законодавства в цій сфері, мову про належне нормативне визначення принципів захисту об'єктів критичної інфраструктури вести не можна. Запропоноване визначення розраховано на майбутню, сподіваємось належну, нормативно-правову регламентацію даних суспільних відносин, й у представленому науковому дослідженні слугує орієнтиром для виявлення окремих з принципів захисту об'єктів критичної інфраструктури.

Говорячи про окремі з принципів захисту об'єктів критичної інфраструктури, слід зазначити, що основний їх перелік сформовано в ст. 6 проекту Закону України «Про критичну інфраструктуру та їх захист», відповідно до положень якої до основних принципів функціонування державної системи захисту критичної інфраструктури належать: 1) координованість; 2) єдність методологічних засад; 3) державно-приватна взаємодія;

4) забезпечення конфіденційності; 5) міжнародне співробітництво [9]. На нашу думку, закріплення принципів захисту об'єктів критичної інфраструктури в наведений спосіб є не зовсім вдалим з огляду на декілька причин. Зокрема, хоч мова і йде про основні принципи захисту об'єктів критичної інфраструктури, що допускає можливість наявності не основних з них, їх перелік подано як вичерпний. У такому разі не можна говорити про ще ряд основних принципів захисту об'єктів критичної інфраструктури, серед яких з упевненістю можна назвати загальноправові принципи.

Серед загальноправових принципів, в першу чергу, слід назвати принцип верховенства права, який передбачає, що діяльність суб'єктів, які виконують завдання із захисту об'єктів критичної інфраструктури враховує в її межах пріоритет забезпечення основоположних прав людини і громадянина. Наступним загальноправовим принципом захисту об'єктів критичної інфраструктури є законність, який означає, що така діяльність повинна відбуватися у строгій відповідності до приписів чинного національного законодавства. Більш того, з урахуванням дії даного принципу буде здійснюватися й правове забезпечення функціонування механізму захисту об'єктів критичної інфраструктури. Ще одним загальноправовим принципом захисту об'єктів критичної інфраструктури є принцип рівності суб'єктів даних суспільних відносин. При цьому мова йде не про рівність або ж однаковість правового статусу й унаслідок цього можливостей діяти певним чином у межах відповідних суспільних відносин, а про рівність при здійсненні своїх прав і обов'язків, неможливість обмеження за певними факторами. Враховуючи те, що в межах суспільних відносин щодо захисту об'єктів критичної інфраструктури правовим статусом їх суб'єктів, окрім державних органів, наділяються й приватні особи, громадськість, функціонування принципу рівності в їх межах набуває особливого значення, що знаходить свій прояв в тому, що під час здійснення такої діяльності не може бути обмежень чи привілеїв з огляду на наперед встановлені ознаки, як то: раса, колір шкіри, політичні, релігійні та інші переконання, стать, етнічне й соціальне походження, майновий стан, місце проживання, мова, тощо.

Особливу увагу в контексті досліджуваного питання слід звернути на такий загальноправовий принцип захисту об'єктів критичної інфраструктури як гласність. Принцип гласності захисту об'єктів критичної інфраструктури повинен передбачати постійне й оперативне інформування українського суспільства про стан справ у цій сфері суспільних відносин, що може бути здійснено шляхом використання численної кількості засобів, наприклад: офіційні веб-сторінки органів державної влади й органів місцевого самовря-

дування; засоби масової інформації; проведення брифінгів і консультацій з громадськістю; проведення відкритих нарад; тощо. Разом із тим, з огляду на специфіку даних суспільних відносин, принцип гласності захисту об'єктів критичної інфраструктури не може діяти в їх межах у повній мірі. У даному випадку мова йде про те, що під час захисту об'єктів критичної інфраструктури здійснюється активне оперування інформацією з обмеженим доступом.

Принцип конфіденційності, а точніше забезпечення конфіденційності в п. 4 ч. 1 ст. 6 проекту Закону України «Про критичну інфраструктуру та її захист» названо як один з основних принципів функціонування державної системи захисту критичної інфраструктури [9]. При цьому в законопроекті суть даного принципу не розкривається. Як зауважує авторський колектив Зеленої книги з питань захисту критичної інфраструктури в Україні, у зазначеному випадку принцип забезпечення конфіденційності означає, що чутлива інформація про вразливості та конкретні характеристики систем захисту об'єктів чи комерційна інформація, за виключенням випадків, передбачених чинним законодавством, не повинна розголошуватися, оскільки може бути використана в зловмисних цілях [10, с. 18]. Тобто в наведеному випадку мова йде про обмеження під час захисту об'єктів критичної інфраструктури, пов'язані з оперуванням уповноваженими суб'єктами конфіденційною інформацією.

З наведеного слідує, що під час здійснення захисту об'єктів критичної інфраструктури принцип гласності діяльності суб'єктів даних суспільних відносин може бути реалізовано не в повній мірі, що пов'язано не тільки із забезпеченням конфіденційності, а й оперуванням іншими різновидами інформації з обмеженим доступом – таємною та службовою інформацією. Саме тому вважаємо, що в положення законодавства даний принцип повинен бути сформовано як: «гласність, за виключенням передбачених законом випадків щодо оперування інформацією з обмеженим доступом».

Окрім загальноправових принципів відповідної діяльності, в науковій літературі прийнято називати міжгалузеві та галузеві принципи. Так, під міжгалузевими принципами вчені-правознавці розуміють керівні положення, які закріплені в нормах права чи виводяться із них і відображають сутність суспільних відносин, що входять до предмета не однієї, а декількох споріднених галузей права. У кожній окремій галузі права вони набувають своєї специфіки [11, с. 63]. Іншими словами, міжгалузеві принципи діють у межах не однієї або ж всіх різновидів легітимної діяльності, в під час декількох споріднених видів. У свою чергу, під галузевими принципами розуміють принципи, які властиві певній галузі та відображають

її специфіку [12, с. 37]. Із цього приводу вважаємо за необхідне зазначити, що, на нашу думку, говорити про галузеві принципи захисту об'єктів критичної інфраструктури, тобто такі, що притаманні виключно даному різновиду діяльності, не можна. Так, по-перше, слід погодитися з авторами проекту Закону України «Про критичну інфраструктуру», які в його ч. 1 ст. 4 вказують на те, що забезпечення захисту критичної інфраструктури є складовою частиною забезпечення національної безпеки України [9]. Із цього слідує, що правовідносини з приводу захисту об'єктів критичної інфраструктури є складовими відносин щодо забезпечення національної безпеки. Тому мову можна вести лише про загальноправові й міжгалузеві принципи такої діяльності.

Принципи захисту об'єктів критичної інфраструктури, перелік яких розміщено, як ми зазначали вище, в ст. 6 проекту Закону України «Про критичну інфраструктуру та її захист» [9], можуть бути розглянуті як міжгалузеві принципи. Однак і їх перелік потребує деяких уточнень. І тут мова не йде лише про принцип забезпечення конфіденційності, критиці повинен бути підданий майже кожен з наведених принципів. Так, вважаємо, що принципи державно-приватної взаємодії (п. 3 ч. 1 ст. 6) та міжнародного співробітництва (п. 5 ч. 1 ст. 6) [9] слід розглядати як складові принципу національного та міжнародного співробітництва суб'єктів захисту об'єктів критичної інфраструктури. До речі серед наведених в ст. 6 проекту Закону України «Про критичну інфраструктуру та її захист» основних принципів захисту об'єктів критичної інфраструктури лише зміст зазначених вище принципів був розкритий суб'єктом законодавчої ініціативи в ст. ст. 36 та 39 законопроекту [9] відповідно. На нашу думку, вказаний принцип повинен бути закріплено більш широко й, окрім наведених аспектів взаємодії, включати взаємодію з іншими суб'єктами, про які мова йде в ст. 35 «Взаємодія державної системи захисту критичної інфраструктури з іншими системами захисту в сфері національної безпеки» [9].

Окрім цього, положення вказаного законопроекту серед принципів захисту об'єктів критичної інфраструктури називають принцип координованості (п. 1 ч. 1 ст. 6) [9]. При цьому не зрозуміло про координованість кого або ж чого йде мова, адже більше даний принцип в положеннях законопроекту жодним чином не характеризується. Як свідчить аналіз позиції авторського колективу Зеленої книги з питань захисту критичної інфраструктури в Україні, одним з основних проявів дії вказаного принципу є створення механізмів координації зусиль всіх зацікавлених сторін – влади, бізнесу і суспільства, щодо захисту критичної інфраструктури, включно з горизонтальною координацією операторів взаємозалежних і однотипних

об'єктів критичної інфраструктури [10]. На нашу думку, в такому разі даний принцип повинен бути сформований як принцип координованості діяльності суб'єктів захисту об'єктів критичної інфраструктури. Проте в такому випадку не зовсім зрозумілим є підхід наведеного вище авторського колективу, які до змісту даного принципу включають такі складові, як то: управління усіма наявними в державі ресурсами з метою їх раціонального використання; планування розвитку кадрового забезпечення з урахуванням наявних можливостей спеціалізованих учбових закладів; створення механізмів впливу на стан захищеності критичної інфраструктури [10, с. 17]. Звичайно, в межах окреслених авторами напрямків діяльності виникають правовідносини, спрямовані на координацію зусиль їх суб'єктів. Проте такі відносини не можна розглядати виключно як координованість під час захисту об'єктів критичної інфраструктури, оскільки вони є значно ширшими за свою юридичною природою.

В якості ще одного міжгалузевого принципу захисту об'єктів критичної інфраструктури в п. 2 ч. 1 ст. 6 проекту Закону України «Про критичну інфраструктуру та її захист» наводиться принцип єдності методологічних засад [9]. Ми погоджуємося з позицією відносно того, що до змісту даного принципу може бути включено: використання єдиної понятійної та методологічної бази для аналізу загроз критичній інфраструктурі [10, с. 17]. При цьому позиції, що стосуються розробки методології ідентифікації об'єктів критичної інфраструктури (визначення переліку) на основі оцінки важливості надання ними товарів та послуг (оцінки критичності), а також урахування та оцінки всього комплексу загроз об'єктам критичної інфраструктури, використання ризик-орієнтованих методів аналізу та прогнозування ризиків і загроз [10, с. 17], на нашу думку, не зовсім підходять до змісту принципу єдності методологічних засад, а більше відносяться до наукового забезпечення захисту об'єктів критичної інфраструктури. Окремо слід підкреслити незрозумілість позиції авторів Зеленої книги з питань захисту критичної інфраструктури, коли вони вказують на те, що зміст принципу єдності методологічних засад захисту об'єктів критичної інфраструктури включає в себе: забезпечення багатоешелонованості і різноманітності бар'єрів захисту; надання рівної уваги заходам з попередження загроз надзвичайних ситуацій, підвищення готовності до реагування і ліквідації наслідків таких ситуацій; поєднання заходів фізичного захисту із заходами забезпечення надійності, живучості й здатності до швидкого відновлення; тощо [10, с. 18]. У наведеному випадку мова йде не про принципи захисту об'єктів критичної інфраструктури і, тим більш, не про зміст одного з них, а про

окремі напрямки, способи діяльності уповноважених суб'єктів даних суспільних відносин.

З урахуванням того, що, як ми зазначали вище, захист об'єктів критичної інфраструктури є складовою забезпечення національної безпеки, в якості міжгалузових принципів слід назвати й ті, що мають місце в межах даних суспільних відносин. Аналіз ст. 3 Закону України «Про національну безпеку України» свідчить про те, що до таких принципів слід віднести: підзвітність, а також дотримання засад демократичного цивільного контролю [13]. Також, на нашу думку, серед основних принципів захисту об'єктів критичної інфраструктури слід назвати безперервність діяльності та оперативність реагування уповноважених суб'єктів.

Висновки. Основні принципи захисту об'єктів критичної інфраструктури повинні отримати свою об'єктивізацію в Законі України «Про критичну інфраструктуру» в разі його прийняття, ст. 6 якого повинна бути викладена в наступній редакції:

«Стаття 6. Основні принципи захисту об'єктів критичної інфраструктури.

До основних принципів захисту об'єктів критичної інфраструктури належать:

- 1) верховенство права;
- 2) законність;
- 3) рівність суб'єктів захисту об'єктів критичної інфраструктури;
- 4) гласність, за виключенням передбачених законом випадків, пов'язаних з оперуванням інформацією з обмеженим доступом;
- 5) національне та міжнародне співробітництво суб'єктів захисту об'єктів критичної інфраструктури;
- 6) координованість діяльності суб'єктів захисту об'єктів критичної інфраструктури;
- 7) єдність методологічних засад захисту об'єктів критичної інфраструктури;
- 8) наукове забезпечення захисту об'єктів критичної інфраструктури;
- 9) підзвітність та дотримання засад демократичного цивільного контролю;
- 10) безперервність діяльності та оперативність реагування суб'єктів захисту об'єктів критичної інфраструктури».

Література

1. Колодій А.М. Принципи права України : монографія. К.: Юрінком Інтер, 1998. 208 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. 1736 с.
3. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: [підручник]. Харків: Консум, 2006. 656 с.
4. Лотіков П.С. Державний контроль у галузі чорної металургії в Україні: організаційно-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2009. 212 с.

5. Юридична енциклопедія: в 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. К.: «Укр. енцикл.», 1998. Т. 5: П – С. К.: Вид-во «Юридична думка», 2003. 736 с.

6. Шевченко Д.А. Щодо категорії «принцип» у кримінальному праві. *Форум права*. 2011. № 2. С. 1013–1017.

7. Трудове право України підруч. / ред. Н.Б. Болотіна, Г.І. Чанишева. К.: «Знання», КОО, 2000, 2001. 564 с.

8. Іншин М.І. Правове регулювання службово-трудої діяльності державних службовців як особливої категорії зайнятого населення України: [навчальний посібник]. Харків: Вид-во «ФІНН», 2010. 672 с.

9. Про критичну інфраструктуру та їх захист: проект закону України від 27.05.2019 № 10328. *База даних «Законодавство України»*. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=65996&pf35401=485673> (дата звернення: 14.07.2020).

10. Зелена книга з питань захисту критичної інфраструктури в Україні: зб. мат-лів міжнар. експерт. нарад / упоряд. Д.С. Бірюков, С.І. Кондратов; за заг. ред. О.М. Суходолі. К.: НІСД, 2015. 176 с.

11. Лаврів О.Я. Система принципів трудового права України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05. Київ, 2006. 211 с.

12. Плахотіна Н.А. Проблеми регулювання трудових процесуальних відносин в українській правовій системі: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05. Луганськ, 2009. 186 с.

13. Про національну безпеку України: закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст. 241.

Анотація

Крикун В. В. Принципи захисту об'єктів критичної інфраструктури в Україні. – Стаття.

У статті наголошено, що досягнення мети захисту об'єктів критичної інфраструктури, виконання відповідних завдань у цій сфері, в цілому діяльність суб'єктів даних суспільних відносин повинні здійснюватися у відповідності до встановлених принципів такої діяльності. Проаналізовано етимологічні та семантичні підходи до тлумачення категорії «принципи». Розглянуто позиції вчених-правознавців до трактування терміну «принципи». Запропоновано авторське визначення принципів захисту об'єктів критичної інфраструктури в Україні. Зокрема, під останніми слід розуміти нормативно закріплену сукупність керівних і непорушних засад, на основі яких функціонують суспільні відносини з приводу забезпечення захисту об'єктів критичної інфраструктури. Зазначено, що наведене визначення сутності принципів захисту об'єктів критичної інфраструктури передбачає, що їх окремий перелік повинен бути закріплений у положеннях відповідного нормативно-правового акта. Підкреслено, що, враховуючи особливості нормативно-правової регламентації даної сфери суспільних відносин, відсутність базового акта законодавства в цій сфері, мову про належне нормативне визначення принципів захисту об'єктів критичної інфраструктури вести не можна. Наведено перелік принципів захисту об'єктів критичної інфраструктури, який включає в себе: верховенство права; законність; рівність суб'єктів захисту об'єктів критичної інфраструктури; гласність, за виключенням передбачених законом випадків, пов'язаних з оперуванням інформацією з обмеженим доступом; національне та міжнародне співробітництво суб'єктів захисту об'єктів критичної інфраструктури; координованість діяльності суб'єктів захисту об'єктів критичної інфраструктури;

ри; єдність методологічних засад захисту об'єктів критичної інфраструктури; наукове забезпечення захисту об'єктів критичної інфраструктури; підзвітність та дотримання засад демократичного цивільного контролю; безперервність діяльності та оперативність реагування суб'єктів захисту об'єктів критичної інфраструктури. Зазначено, що поза належним формуванням принципів захисту об'єктів критичної інфраструктури неможлива діяльність уповноважених у цій сфері суб'єктів, функціонування згаданого адміністративно-правового механізму в цілому.

Ключові слова: критична інфраструктура України, об'єктадміністративно-правового регулювання, захист, принципи, засади, норми адміністративного права.

Аннотация

Крикун В. В. Принципы защиты объектов критической инфраструктуры в Украине. – Статья.

В статье отмечается, что достижение цели защиты объектов критической инфраструктуры, выполнение соответствующих задач в этой сфере, в целом деятельность субъектов данных общественных отношений должны осуществляться в соответствии с установленными принципами такой деятельности. Проанализированы этимологические и семантические подходы к толкованию категории «принципы». Рассмотрены позиции ученых-правоведов к трактовке термина «принципы». Предложено авторское определение принципов защиты объектов критической инфраструктуры в Украине. В частности, под последними следует понимать нормативно закреплённую совокупность руководящих и незыблемых основ, на основе которых функционируют общественные отношения по поводу обеспечения защиты объектов критической инфраструктуры. Отмечено, что приведённое определение сущности принципов защиты объектов критической инфраструктуры предусматривает, что их отдельный перечень должен быть закреплён в положениях соответствующего нормативно-правового акта. Подчёркнуто, что, учитывая особенности нормативно-правовой регламентации данной сферы общественных отношений, отсутствие базового акта законодательства в этой сфере, речь о должное нормативное определение принципов защиты объектов критической инфраструктуры вести нельзя. Приведён перечень принципов защиты объектов критической инфраструктуры, который включает в себя: верховенство права; законность; равенство субъектов защиты объектов критической инфраструктуры; гласность, за исключением предусмотренных законом случаев, связанных с оперированием информацией с ограниченным доступом; национальное и международное сотрудничество субъектов защиты объектов критической инфраструктуры; скоординированность деятельности субъектов защиты объектов критической инфраструктуры; единство методологических основ защиты объектов критической инфраструктуры; научное обеспечение защиты объектов критической инфраструктуры; подотчётность и соблюдение принципов демократического гражданского контроля; непрерывность деятельности и оперативность реагирования субъектов защиты объектов критической инфраструктуры. Отмечено, что за надлежащим формированием принципов защиты объектов критической инфраструктуры невозможно деятельность уполномоченных в этой сфере субъектов, функционирование упомянутого административно-правового механизма в целом.

Ключевые слова: критическая инфраструктура Украины, объект административно-правового регулирования, защита, принципы, основы, нормы административного права.

Summary

Krykun V. V. Principles of protection of critical infrastructure objects in Ukraine. – Article.

In the article, it has been emphasized that the achieving the goal of protection of critical infrastructure, the implementation of relevant tasks in this area, in general, the activities of the subjects of these public relations should be carried out in accordance with the established principles of such activities. Etymological and semantic approaches to the interpretation of the category “principles” have been analyzed. The positions of legal scholars on the interpretation of the term “principles” have been considered. The author’s definition of principles of protection of objects of critical infrastructure in Ukraine has been offered. In particular, the latter should be understood as a normatively established set of guiding and inviolable principles on the basis of which public relations operate to ensure the protection of critical infrastructure. It is noted that the above definition of the essence of the principles of protection of critical infrastructure implies that a separate list of them should be enshrined in the provisions of the relevant legal act. It has been emphasized that, taking into account the peculiarities of normative-legal regulation of this sphere of public relations, the absence of a basic act of legislation in this sphere, it

is impossible to talk about proper normative definition of principles of protection of critical infrastructure. It has been given the list of principles of the protection of critical infrastructure, which includes: rule of law; legality; equality of subjects of protection of critical infrastructure objects; publicity, except in cases provided by law, related to the operation of information with limited access; national and international cooperation of subjects of protection of critical infrastructure objects; coordination of activities of subjects of protection of objects of critical infrastructure; unity of methodological bases of protection of critical infrastructure objects; scientific support for the protection of critical infrastructure; accountability and adherence to the principles of democratic civilian control; continuity of activity and efficiency of response of subjects of protection of objects of critical infrastructure. It has been noted that without the proper formation of the principles of protection of critical infrastructure, the activities of the authorized entities in this area, the functioning of the mentioned administrative and legal mechanism in general is impossible

Key words: critical infrastructure of Ukraine, object of administrative and legal regulation, protection, purpose, principles, foundations, norms of administrative law.